

DZIAŁALNOŚĆ MIEJSKIEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ IM. DR. MICHAŁA MARCZAKA W TARNOBRZEGU

Miejska Biblioteka Publiczna im. dr. Michała Marcza w Tarnobrzegu jest jednostką organizacyjną Miasta Tarnobrzega, wpisaną do Rejestru Instytucji Kultury prowadzonego przez Urząd Miasta, prowadzącą samodzielną gospodarkę finansową. Podstawą działalności MBP jest dotacja podmiotowa przekazywana przez organizatora – Miasto Tarnobrzeg na podstawie sporządzanego rocznego planu finansowego.

MBP należy do ogólnokrajowej sieci bibliotecznej, nadzór merytoryczny sprawuje nad nią Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Rzeszowie.

Kierunek działań Miejskiej Biblioteki Publicznej im. dr. M. Marcza w Tarnobrzegu wytycza „Ustawa o bibliotekach” z dnia 27 czerwca 1997 roku z późniejszymi zmianami, „Ustawa o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej” z dnia 25 października 1991 roku z późniejszymi zmianami oraz Statut nadany Uchwałą Nr XLVII/487/2021 Rady Miasta Tarnobrzega z dnia 30 czerwca 2021 roku.

Priorytetowym zadaniem MBP jest zaspokajanie potrzeb czytelniczych mieszkańców miasta i zapewnienie dogodnego dostępu do zgromadzonych zbiorów oraz informacji, jak również uczestniczenie w upowszechnianiu kultury, w tym kultury i wiedzy o regionie. W tym celu gromadzi, opracowuje, chroni i przechowuje materiały biblioteczne, obsługuje różne grupy użytkowników, wypożycza na zewnątrz i udostępnia na miejscu zgromadzone zbiory, tworzy bazy danych o zbiorach, digitalizuje wybrane materiały biblioteczne, prowadzi bibliotekę cyfrową oraz publikuje w wersji cyfrowej Bibliografię Tarnobrzega. Prowadzi działalność edukacyjną, popularyzatorską. Działa na zasadach ogólnej dostępności oraz nieodpłatnego korzystania.

Miejska Biblioteka Publiczna silnie koncentruje się na aktywizacji kulturalnej mieszkańców oraz ciągłym umacnianiu swojej pozycji jako instytucji kultury potrzebnej i bliskiej mieszkańcom Tarnobrzega, w której można przyjemnie i pożytecznie spędzić czas i skorzystać z adekwatnej do potrzeb oferty. W tym zakresie współdziała z innymi instytucjami kultury, placówkami oświatowymi, organizacjami miasta i regionu.

W MBP zatrudnionych jest 37 osób, w tym pracownicy:

- 1) merytoryczni (w tym dyrektor i informatyk) – 30 osób,
- 2) administracji i obsługi – 7 osób.

Pracownicy obsługują funkcjonującą na terenie miasta Bibliotekę Główną wraz z agendami oraz 8 filii bibliotecznych, zlokalizowanych w osiedlach Serbinów – Filia nr 1, Siarkowiec – Filia nr 2, Miechocin – Filia nr 3, Mokrzychów – Filia nr 4, Wielowieś – Filia nr 5, Sobów – Filia nr 6, Dzików – Filia nr 7 i Przywiśle – Filia nr 8.

Spośród 9 bibliotek zajmujących łącznie powierzchnię 1 799,76 m², 7 zlokalizowanych jest w budynkach samorządowych, 1 biblioteka w budynku parafialnym i 1 w budynku Tarnobrzesckiej Spółdzielni Mieszkaniowej. Zarówno Biblioteka Główna jak i filie biblioteczne dostosowane są do potrzeb użytkowników pod względem wyposażenia oraz gromadzonych zbiorów. Dysponują funkcjonalnym sprzętem bibliotecznym oraz komputerowym. W każdej

z bibliotek znajdują się stanowiska komputerowe dla czytelników z bezpłatnym dostępem do Internetu oraz z dostępem do urządzeń peryferyjnych, jak drukarki, skanery, urządzenia wielofunkcyjne. Wszystkie pomieszczenia, z których korzystają użytkownicy wyposażone są w ergonomiczne meble dostosowane do grup wiekowych i kategorii czytelników.

Do obsługi użytkowników i procesów bibliotecznych od 1 stycznia 2016 roku wykorzystywany jest program biblioteczny MAK+, który jest elektronicznym, zintegrowanym systemem bibliotecznym, stworzonym, rozwijanym, zabezpieczanym przez Instytut Książki. Użytkownicy korzystają z jednej elektronicznej karty czytelnika ważnej w Bibliotece Głównej i filiach bibliotecznych, mają dostęp do konta bibliotecznego za pośrednictwem Internetu, samodzielnie mogą rezerwować zbiory, sprawdzać informacje o swoich wypożyczeniach, przeszukiwać zawartości katalogów zarówno MBP jak i innych bibliotek korzystających z systemu MAK+.

Zbiory biblioteczne

Warunkiem prawidłowego funkcjonowania biblioteki jest systematyczny wpływ nowości wydawniczych i równoległe ubytkowanie publikacji zniszczonych, nieprzydatnych zgodnie z obowiązującymi przepisami. Tylko systematycznie powiększane i urozmaicone pod względem nośników zbiory stanowią atrakcyjną ofertę biblioteczną przyciągającą do Biblioteki różne grupy odbiorców.

Na koniec 2025 roku księgozbiór MBP liczył 221 845 książek, w tym 92 855 wol. to literatura piękna dla dorosłych, 61 212 wol. literatura piękna dla dzieci i młodzieży, 65 876 wol. literatura niebeletrystyczna oraz 1 902 czasopisma oprawne. Oprócz księgozbioru MBP posiada 34 295 jednostek zbiorów specjalnych, wśród nich największy zbiór stanowią audiobooki, książki multimedialne w formacie Daisy, filmy, płyty muzyczne, ponadto przeźrocza, gry na konsolę, gry planszowe, druki towarzyszące, cyfrowe książki w formacie Czytak i książki w języku brajla dla osób z dysfunkcją wzroku.

Łączna wartość zgromadzonych zbiorów na koniec 2025 roku wynosiła 3 676 149,43 zł.

Dla czytelników Biblioteka prenumeruje 38 tytułów czasopism w wersji papierowej, tj. 57 egzemplarzy, natomiast z darów Biblioteka regularnie pozyskuje 15 tytułów czasopism dźwiękowych na płytach CD. Wartość prenumeraty w 2025 roku to 23 641,32 zł.

Systematycznie w ciągu roku Komisja do spraw selekcji zgodnie z przepisami wycofuje zbiory zniszczone, zacytane, zdezaktualizowane. W 2025 roku w wyniku selekcji ze zbiorów wycofano 5 493 książki i 603 kasety magnetofonowe.

Podobnie jak w latach ubiegłych zbiory Biblioteki systematycznie były wzbogacane o nowości wydawnicze. W 2025 roku Biblioteka powiększyła swoje kolekcje o 7 063 książki, 292 audiobooki i 23 filmy DVD o łącznej wartości 203 715,55 zł. Nowości pochodziły z zakupu za łączną kwotę 178 081,84 zł, z pozyskanych „cegiełek” w kwocie 6 440,61 zł oraz z darów i ekwiwalentów, których wartość wyniosła 19 193,10 zł.

MBP w najwyższym stopniu uwzględnia wpływ czytelników na zakup nowości poprzez przyjmowanie zamówień, tworzenie listy dezyderatów i analizę upodobań lekturowych.

Czytelnictwo

Biblioteka od lat prowadzi szeroką działalność upowszechniającą czytelnictwo. Zgodnie z potrzebami mieszkańców miasta duży nacisk kładzie na systematyczny napływ nowości wydawniczych, który bezpośrednio przekłada się na poziom czytelnictwa. Efektem tych starań jest utrzymujący się od kilku lat trend wzrostowy w osiągniętych wynikach czytelniczych.

W 2025 roku łączna liczba czytelników to 9 761 osób tj. o 164 więcej niż w 2024 roku. Wzrosła również liczba wypożyczeń księgozbioru oraz zbiorów specjalnych. Odnotowano łącznie 257 364 wypożyczenia zbiorów na zewnątrz, tj. o 3 323 więcej niż w roku 2024, w tym 24 3746 wypożyczeń książek, 10 212 zbiorów specjalnych oraz 3 406 prasy bieżącej.

W wypożyczalniach i czytelniach zarejestrowano 123 799 odwiedzin (wzrost o 550).

W czytelniach udostępniono 18 889 zbiorów, w tym 8 679 książek, 1 536 zbiorów specjalnych i 8 674 egzemplarze prasy bieżącej. Odnotowano 2 450 udostępnień Internetu na stanowiskach komputerowych.

Biblioteka świadczyła również usługę wypożyczeń międzybibliotecznych, w ramach której, w odpowiedzi na zamówienia czytelników, sprowadzała książki z innych bibliotek publicznych, bibliotek wyższych uczelni i naukowych.

Działalność informacyjno- bibliograficzna. Bibliografia Tarnobrzega

W 2025 roku pracownicy MBP udzielili 9 748 informacji bibliotecznych, bibliograficznych i rzeczowych, tj. o 607 informacji więcej w porównaniu do 2024 roku.

Ważnym źródłem informacji regionalnej jest, tworzona przez pracownika Biblioteki, Bibliografia Tarnobrzega rejestrująca artykuły z gazet i czasopism oraz publikacje dotyczące miasta i osób z nim związanych. Biblioteka w wersji drukowanej posiada 16 roczników Bibliografii a od 2015 roku Bibliografia tworzona jest wyłącznie w wersji elektronicznej.

W oparciu o czasopisma regionalne i ogólnopolskie gromadzone w Czytelni Głównej MBP oraz nabywany księgozbiór regionalny w 2025 roku bazę Bibliografia powiększono o 733 rekordy. Na koniec roku 2025 Bibliografia Tarnobrzega zawierała 116 680 opisów bibliograficznych.

W Bibliotece tworzona jest również baza dokumentów życia społecznego, do których zaliczają się m.in. plakaty, ulotki, prospekty, zaproszenia, katalogi, druki okolicznościowe dokumentujące życie naszego miasta. Na koniec 2025 roku zbiór dokumentów życia społecznego liczył 7 748 pozycji.

Tarnobrzaska Biblioteka Cyfrowa

MBP od 2011 roku prowadzi cyfryzację zbiorów własnych, które publikuje w Tarnobrzskiej Bibliotece Cyfrowej. Zasób TBC jest sukcesywnie powiększany. W 2025 roku do Tarnobrzskiej Biblioteki Cyfrowej zdigitalizowano i dodano m.in. publikacje Tadeusza Zycha, Dzikoviana - Rocznik Muzeum-Zamek Tarnowskich, rocznik 2024 Tygodnika Nadwiślańskiego oraz wybrane dokumenty życia społecznego dotyczące MBP. TBC na dzień 31.12.2025 liczyła 5 894 pliki umieszczone w odpowiednich kolekcjach.

Promocja czytelnictwa

Praca na rzecz promocji czytelnictwa wśród mieszkańców Tarnobrzega to ważna część działalności Biblioteki. Biblioteka prowadziła szeroko zakrojoną działalność w ramach edukacji czytelniczej, w tym realizuje formy oparte na nowoczesnych technologiach z wykorzystaniem monitora interaktywnego, tabletów, gier edukacyjnych i książek z rozszerzoną rzeczywistością. Działania skierowane są do wszystkich grup wiekowych mieszkańców miasta.

W 2025 roku zorganizowano ogółem 941 wydarzeń czytelniczych (spotkań i zajęć literackich, lekcji bibliotecznych, zajęć edukacyjnych, konkursów, wystaw) z których skorzystało 16 489 osób. W porównaniu do roku 2024 zorganizowano o 70 wydarzeń więcej a liczba ich uczestników wzrosła o 182 osoby.

Przykłady form promujących czytelnictwo zrealizowanych w 2025 roku

Lekcje biblioteczne

Lekcje biblioteczne były podstawową formą bibliotecznej edukacji czytelniczej dzieci i młodzieży, w ramach której uczestnicy poznali zasady korzystania ze zbiorów i usług Biblioteki, nabyli umiejętności korzystania z katalogów on-line i wyszukiwania informacji. Odbływały się również lekcje tematyczne, nawiązujące do ogólnopolskich i światowych wydarzeń, rocznic literackich i historycznych oraz historii miasta. Przykładowe tematy zrealizowanych lekcji: „Śladami przeszłości do teraźniejszości”, „Książki na różnych nośnikach”, „Michał Marczak w 80. rocznicę śmierci”, „Historia książki”, „Biblioteka Twoim przyjacielem”. Łącznie przeprowadzono 27 lekcji bibliotecznych, w których uczestniczyły 444 osoby.

Spotkania autorskie

Spotkania autorskie często łączyły się z promocją nowo wydanych publikacji. Biblioteka gościła pisarzy o ogólnopolskiej renomie, jak i pisarzy regionalnych. Łącznie zorganizowano 15 spotkań autorskich, m.in. z pisarką Martą Fox i aktorem, piosenkarzem Arturem Gotzem, z Panem Poetą, Agnieszką Peszek, Krzysztofem Piersą. Swoje najnowsze publikacje promowali również autorzy związani z naszym miastem i regionem m.in.: Bogusław Szwedo, Bogdan Myśliwiec, Jolanta Tworek, Adam Wójcik, Beata Goździewska, Aleksandra Kowal-Brzoza, przedstawiciele Tarnobrzeskiego Towarzystwa Historycznego.

Dyskusje nad książką

Forma promocji czytelnictwa, polegająca na rozmowach o przeczytanych książkach, w których brali udział zarówno dorośli czytelnicy, jak i młodzież, realizowana była w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki działającego w Filii nr 1 oraz Młodzieżowego Klubu Książki w Bibliotece Głównej. W 2025 roku zorganizowano 17 spotkań Klubowiczów.

Spotkania z książką

Spotkania z książką mają na celu popularyzowanie tekstów literackich wśród młodych czytelników, rozbudzanie ich wyobraźni oraz wpajanie nawyku czytania. Przykładem spotkań z książką zorganizowanych w 2025 roku w Bibliotece Głównej oraz filiach są: „Czytanie zbliża”, „Książka to najlepszy przyjaciel”, „Jesteśmy przyjaciółmi Ziemi”, „Wyprawy w krainy bajkowe”, „Na skrzydłach wyobraźni”, „Książki, które dodają skrzydeł”, „Psie troski”, „Morskie skarby i tajemnice”, „Czytanie na dywanie”, „Poezję Wiosna dziś nam przyniosła”, „Bajeczki

z półeczki”, „Spotkania z bajką”, „Lubię książeczki z górnej półeczki”, „ Z książeczkami pod brzoškami”. W ciągu roku 2025 zorganizowano 196 spotkań z książką, z których skorzystało 4 042 dzieci.

Inne formy literackie

Wśród innych form literackich zrealizowanych w MBP były spotkania łączące literaturę z edukacją, z wykorzystaniem elementów gry i zabawy, muzyki, sztuki.

Przykłady wydarzeń skierowanych do osób dorosłych oraz młodzieży starszej to: „Słowa prawdziwe – w 100. rocznicę urodzin Tadeusza Szewery” - spotkanie z Dorotą Koziół, „Literackie Igrzyska”, recital słowno-muzyczny „Dzieło słów i nut”, „Lubię podróże – kącik globtrotera”.

Dla młodszych czytelników zorganizowano m.in. „To by się przydało”, Kącik Kreatywnej Zabawy „Składamy opowieść”, „Zimowa afera – ktoś porwał renifera” – spektakl Teatru Maski z Krakowa, „Niewidzialne litery”, „Poczęstuj się wierszem”, „Wyturlaj historię”, zabawy czytelnicze „Zimowe książkobranie”, „MOCni książką”, „Zachomikuj książkę”, „Biblioteka. Lubię to miejsce bo ono uskrzydla”, „Strefa kreatywności”, „Tarnobrzeg – nasze miasto”, „Zimowe opowieści”, „Pierwsze kroki w świat książki”. Do wszystkich grup wiekowych adresowane były imprezy plenerowe takie jak „Czytanie uskrzydla”, „Kolej na Bibliotekę”.

Ponadto realizowano spotkania inspirowane tekstem literackim z okazji Dnia Kubusia Puchatka, Światowego Dnia Poezji, Pierwszego Dnia Wiosny, Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich.

Łącznie przeprowadzono 281 innych form literackich, w których uczestniczyło 5 290 osób.

Formy edukacyjne

W Bibliotece Głównej oraz filiach organizowano zajęcia i spotkania dotyczące różnych dziedzin wiedzy, między innymi historii, historii regionu, geografii, ekologii, plastyki.

Wśród 375 form edukacyjnych przeprowadzonych z udziałem 3 840 osób na szczególną uwagę zasługują np.: wykłady poprowadzone przez edukatora z IPN Oddział Rzeszów „Zagłada Żydów Polskich w czasie II wojny światowej”, spotkanie z artystką Sylwią Lis – Persona, „Spotkanie z Brazylią”, promocja wydawnictwa „Siarkobiografia”, prezentacja multimedialna „Michał Marczak w 80. Rocznicę śmierci”, warsztaty: „Słowo ma znaczenie”, zajęcia „W Polskę wyruszamy”, „Po nitce do... Biblioteki”, zajęcia plastyczne „Opowiem Ci co kryje się w lesie”, „Rolkomania”, „Zwierzęta lodowego świata”, „Inspirowane świętami i tradycją – frotażowe pisanki”, spotkania dla młodzieży „Żyj z pasją” oraz karaoke „Śpiewaj Młody Patrioto”. Realizowano również wydarzenia w ramach „Kalendarza świąt niezwykłych”. Były to między innymi zajęcia z okazji Dnia Smerfa, Dnia Dinozaura, Dnia Niedźwiedzia Polarnego, Dnia Wiosny, Światowego Dnia Czekolady, Światowego Dnia Kota, Dnia Miłośników ZOO, Dnia Ziemi.

Konkursy

- „Czytelnik Roku 2025” pod honorowym patronatem Prezydenta Miasta Tarnobrzega,
- „Co nas cieszy – kości opowieści” – konkurs literacko-plastyczny.

Wystawy

W sali odczytowej Biblioteki Głównej prezentowano 7 wystaw czasowych: „Zakazane”, „Naszym domem jest pamięć”, „Malownia”, „Dokumentalista lat minionych – w 100. rocznicę

urodzin Tadeusza Szewery", „Klasyka animacji bajkowej", „Bibliotekarze w literaturze", „Michał Marczak w 80. rocznicę śmierci".

W Galerii Okno Biblioteki Głównej eksponowano, m.in.: „Kwiaty Małgorzaty" – Małgorzata Wójtowicz, „Gobeliny Anny Żarów", „Oskar Sądziel – malarstwo", „Malownia", „Natura w sztuce – sztuka z natury" - twórczość Sylwii Lis – Persona, „Wspomnienia z podróży" - malarstwo Krystyny Knap, „Wielka powódź - wyścig z czasem i żywiołem w obiektywie Bogdana Myśliwca", „Beztroska" - malarstwo Marty Lipowskiej, „Obrazy Dagmary Kilias", „Do wnętrza" – wystawa prac Doroty Pelc, „Stefan Żeromski 1864 - 1925 ..."

Ogólnopolskie i miejskie akcje czytelnicze

- Kampania „Mała książka – Wielki człowiek"

W ramach kampanii wydano 123 dzieciom spełniającym kryterium wiekowe książkowe wyprawki pochodzące z Instytutu Książki i wręczono 55 dyplomów dzieciom, które spełniły wszystkie wymogi kampanii i stały się czytelnikami systematycznie korzystającymi z biblioteki.

- XXII edycja Ogólnopolskiego Tygodnia Bibliotek „Biblioteka – Lubię tu być"

W ramach Tygodnia Bibliotek przeprowadzono 50 wydarzeń, na które złożyły się: warsztaty artystyczne, rozmaite zajęcia, spotkania rodzinne i międzypokoleniowe, "Literackie igrzyska" dla młodzieży, spacer po Tarnobrzegu z bibliotekarzami śladami Michała Marczaka, czytanie bajek dzieciom, specjalna edycja Dyskusyjnych Klubów Książki dla dorosłych oraz dla młodzieży. Łącznie w zorganizowanych wydarzeniach udział wzięło 1 098 osób.

- XXIV Ogólnopolski Tydzień Czytania Dzieciom „Czytanie zbliża!"

W dniach 1-7 czerwca odbyło się 18 spotkań dla dzieci promujących wspólne czytanie zachęcające do rozmów i bliskości międzypokoleniowej.

- Narodowe Czytanie poezji Jana Kochanowskiego

Wydarzenie zorganizowane w cieniu wiekowych lip przy Klasztorze OO. Dominikanów zgromadziło wiele miejskich środowisk oraz osób indywidualnych.

- „Ferie w mieście 2025" – „Ferie pełne książek"

Program obejmował m.in. zajęcia edukacyjne pozwalające dowiedzieć się jak wyglądają domy w różnych krajach na świecie, tworzenie prac plastycznych z różnych materiałów, kodowanie, łamanie literackich szyfrów, zabawy interaktywne, umysłowe i logiczne, różnego rodzaju gry, projekcje bajek. Odbyło się 90 spotkań, w których uczestniczyło 785 osób, głównie dzieci.

- „Lato w mieście 2025" – „Wakacyjna Bibliolandia"

W ramach akcji trwającej dwa miesiące bibliotekarze przeprowadzili 280 różnorodnych zajęć dla dzieci i młodzieży, z których skorzystało 2 158 uczestników. W bogatym programie nie zabrakło różnego rodzaju plastycznych, artystycznych i logicznych zadań i wyzwań. Powstawało „Coś z niczego", „Wakacyjne Art-Eco" czy „Papierowe cuda". W bibliotece można było odbyć „Podróż po literaturze", wyruszyć w kosmos, uczestniczyć w „Detektywistycznym escape roomie", poznać „Zwierzęta z Bajkowej Biblioteki", odwiedzić „Hotel dla owadów".

- XI edycja Nocy Bibliotek pod hasłem "Do dzieła"

W programie Nocy Bibliotek realizowanym przez MBP znalazły się m.in.: recital słowno-muzyczny „Dzieło słów i nut" w wykonaniu młodzieży, spotkanie autorskie z Beatą

Goździewską, warsztaty „Maluchy do dzieła”, interaktywna projekcja filmowa, spotkania czytelnicze i kącki kreatywnej zabawy. W programie wzięło udział 291 osób. Przebieg Nocy Bibliotek w naszej Bibliotece spotkał się z uznaniem jury ogólnopolskiego konkursu na najciekawsze, wyróżniające się wydarzenia tej akcji. Spośród ponad tysiąca sześćset instytucji zgłoszonych do udziału, tarnobrzeska MBP znalazła się w gronie 40, którym jury przyznało wyróżnienie za wyjątkowe i kreatywne działania. MBP w ramach nagrody otrzymała pakiet wartościowych książek, które wzbogaciły księgozbiór Biblioteki.

Zadania wykraczające poza tradycyjne funkcje biblioteki

Miejska Biblioteka Publiczna realizuje zadania wykraczające poza tradycyjne funkcje biblioteki, skierowane do zróżnicowanych grup wiekowych - dzieci, młodzieży, mieszkańców w wieku produkcyjnym, seniorów, osób z niepełnosprawnościami. Przykłady realizowanych usług i zadań to:

- usługa „Książka na telefon” skierowana zwłaszcza do seniorów, osób chorych oraz osób z niepełnosprawnością. Bibliotekarze w ramach tej usługi w 2025 roku odbyli 53 wizyty u czytelników wypożyczając im łącznie 355 książek – Biblioteka Główna oraz filie.
- kody dostępu do komercyjnych serwisów książek elektronicznych nabywane przez MBP w ramach Podkarpackiego Konsorcjum. W 2025 roku czytelnikom wydano 235 miesięcznych i rocznych kodów dostępu.
- gromadzenie i udostępnianie książek z dużą czcionką – Biblioteka Główna oraz filie,
- gromadzenie i udostępnianie książek dźwiękowych, w tym zapisanych w plikach cyfrowych zaszyfrowanych w formacie Czytak przeznaczonych dla osób niewidomych i słabowidzących oraz książek w języku brajla – Filia nr 1,
- prowadzenie wypożyczalni czytaków- urządzeń odtwarzających książki dźwiękowe w formacie Czytak – Filia nr 1,
- udostępnianie na miejscu specjalistycznych urządzeń dla osób z dysfunkcją wzroku: autolektora- urządzenia czytającego tekst oraz elektronicznej lupy powiększającej „Prisma” oraz zabawek sensorycznych dla dzieci z niepełnosprawnością – Filia nr 1,
- organizowanie działań upowszechniających czytelnictwo dla dzieci i osób dorosłych z niesprawnością intelektualną (warsztaty, głośne czytania, zajęcia edukacyjne, projekcje dla uczniów Zespołu Szkół Specjalnych, uczestników Środowiskowego Domu Samopomocy, podopiecznych DPS w Mokrzeszowie) – Biblioteka Główna, Filia nr 1, Filia nr 2, Filia nr 4
- organizowanie działań z zakresu profilaktyki zdrowotnej, w tym działań profilaktycznych zapobiegających uzależnieniom i patologiom społecznym wśród dzieci i młodzieży, np. 3 edycje projektu realizowanego w latach 2023-2025 „Książko ratuj! Terapeutyczna moc literatury”. W spotkaniach dla dzieci i młodzieży z pisarzami, psychologami, terapeutami oraz w warsztatach z wykorzystaniem gromadzonej literatury terapeutycznej, która uczy, bawi, ostrzega i pomaga w problemach związanych ze złymi nawykami w życiu codziennym młodego człowieka łącznie wzięło udział 3149 osób, 149 form – Biblioteka Główna oraz filie,
- organizowanie kursów komputerowych dla seniorów, w celu przeciwdziałaniu wykluczeniu cyfrowemu – Biblioteka Główna,

- organizowanie projekcji filmowych w Filii nr 1:
 - „Kino dostępne – seanse dla wyobraźni” – projekcja filmów z audiodeskrypcją dla osób z dysfunkcją wzroku
 - projekcje filmowe dla dzieci w różnym wieku wzbogacone o działania animacyjne.

Nowa oferta

Biblioteka, zgodnie z wymaganiami współczesności, otwarta jest na stale zmieniające się potrzeby czytelników oraz nowe formy komunikowania. Najbardziej wymagającą pod tym względem grupą są dzieci i nastolatki. Z myślą o najmłodszych w 2025 roku Biblioteka wprowadziła m.in. nowy cykl zajęć „Czas dla Malucha” realizowany w Oddziale dla dzieci Biblioteki Głównej. Zajęcia przeznaczone są dla rodzin z dziećmi i łączą elementy czytania, ruchu, zabaw sensorycznych i działań plastycznych. Wychodząc naprzeciw potrzebom młodzieży w 2023 roku obok działającego od wielu lat Dyskusyjnego Klubu Książki dla dorosłych z powodzeniem rozpoczął działalność Młodzieżowy DKK. W tym też roku do działań edukacyjnych wprowadzono tablety a w roku następnym w Bibliotece Głównej oraz w Filii nr 1 zorganizowano cieszącą się popularnością strefy gamingowe, w których udostępniane są zgodnie z opracowanym regulaminem gry na konsole PlayStation5 oraz gry planszowe. Użytkownicy stref gamingowych są czytelnikami Biblioteki i nierzadko korzystają również z tradycyjnej oferty biblioteki jaką jest wypożyczanie książek i audiobooków. Element grywalizacji wykorzystuje się również w realizowanych zajęciach edukacyjnych.

W odpowiedzi na potrzeby czytelników, zwłaszcza uczniów, studentów, osób doksztalających się wprowadzono możliwość wypożyczania na zewnątrz znacznej części księgozbioru Czytelni Głównej z wyłączeniem publikacji unikatowych i cennych. Oferowany do 2022 roku jedynie system wypożyczeń weekendowych nie zadowalał w pełni czytelników. Dzięki tej zmianie Czytelnia zwiększyła zakres swoich usług, wzrosło wykorzystanie jej zasobów a MBP pozyskała większą liczbę nowych czytelników.

Efekty współpracy MBP z innymi instytucjami

Codzienną przestrzenią prowadzenia współpracy Biblioteki z innymi instytucjami, w większej części, pozostaje środowisko lokalne i miejskie. Najczęściej partnerami podejmowanych działań przez MBP są miejskie placówki oświatowe jak przedszkola, szkoły o różnym stopniu nauczania, instytucje kultury, organizacje i stowarzyszenia wspierające rozwój lokalny, instytucje senioralne i inne. Współpraca ta owocuje organizacją różnych wydarzeń kulturalnych i zajęć edukacyjnych, prowadzeniem wspólnych projektów, wymianą materiałów informacyjnych, integracją działań promocyjnych.

MBP współpracuje również z różnymi instytucjami i organizacjami prowadzącymi działalność ponadregionalną i ogólnopolską, wspierającymi i wzmacniającymi rolę bibliotek, inicjującymi ogólnopolskie kampanie czytelnicze, prowadzącymi działalność szkoleniową dla bibliotekarzy, zarządzającymi projektami, które wspierają rozwój czytelnictwa i infrastruktury bibliotek. Do nich należą m.in.: Biblioteka Narodowa, Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, Good Books, Instytut Książki, Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Rzeszowie.

Przykładem kontynuowanej od lat współpracy w zakresie gromadzenia zbiorów przeznaczonych dla osób z dysfunkcją wzroku są następujące stowarzyszenia i fundacje:

- Współpraca z Stowarzyszeniem Pomocy Osobom Niepełnosprawnym Larix w Warszawie, której efektem jest systematycznie powiększany zasób książek dźwiękowych, którego obecny stan wynosi 4 259 tytułów zapisanych w formacie Czytak oferowany przez Filię nr 1 oraz 6 urządzeń przekazanych w darze do ich odtwarzania.
- Fundacja Moderna oraz Fundacja Stefa Innowacji przekazują Bibliotece w darze książki multimedialne w formacie Daisy. Zbiór liczy 412 tytułów.
- Dzięki współpracy z Mazowieckim Stowarzyszeniem Pracy dla Niepełnosprawnych „DeFacto” w Płocku MBP otrzymuje bezpłatnie czasopisma do odsłuchu na płytach CD /15 tytułów na płycie/.
- Od Fundacji Szansa – Jesteśmy Razem otrzymujemy bezpłatnie miesięcznik „Help – jesteśmy razem”.

Pozyskane środki zewnętrzne

Biblioteka rokrocznie czyni starania aby finansowanie Organizatora uzupełnić o środki zewnętrzne poprzez aplikowanie w programach i pozyskiwanie na realizację zadań dotacji celowych.

W latach 2022-2025 MBP zrealizowała ogółem 6 zadań dofinansowanych ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Zakres zadań dotyczył zakupu nowości oraz działań kulturalno-edukacyjnych z następujących programów:

- 1) Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0. Priorytet 1 Poprawa oferty bibliotek publicznych. Kierunek Interwencji 1.1 Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych – 235 055,00 zł,
- 2) Promocja czytelnictwa - zadanie „Literatura na pięciolinii” oraz program edukacyjny „Wiem - pamiętam – szanuję”(Biuro Niepodległa) - 17 100,00 zł .

Łącznie pozyskano 252 155,00 zł środków zewnętrznych, w tym w 2025 roku 73 768,00 zł na zakup nowości wydawniczych .

Potrzeby i wyzwania

MBP w swojej 80 letniej tradycji zawsze dążyła do osiągnięcia najwyższych standardów współczesnego bibliotekarstwa zarówno w zakresie rozwoju swojej infrastruktury, jak i działalności kulturalnej na rzecz mieszkańców miasta. Obecnie z roku na rok modyfikuje swoją ofertę dostosowując ją do potrzeb środowiska, wprowadza nowe formy popularyzowania czytelnictwa, włącza się aktywnie w nowe działania kulturalne Miasta, w miarę swoich możliwości utrzymuje estetykę pomieszczeń, doposaża się w nowoczesny sprzęt niezbędny do utrzymania jakości obsługi i atrakcyjności oferty kulturalno-edukacyjnej.

Istnieje jednak potrzeba poprawy infrastruktury MBP w zakresie:

- poprawy efektywności energetycznej budynku Biblioteki Głównej, w tym ocieplenie budynku oraz remont elewacji,

- poprawy dostępności budynku Biblioteki Głównej, która jest niemożliwa bez przebudowy i modernizacji wnętrza (obecnie brak windy, konstrukcja schodów nie pozwala na zamontowanie platformy schodowej czy krzesła schodowego, brak możliwości dostosowania łazienek do potrzeb osób z niepełnosprawnością),
- rewitalizacja terenu wokół Biblioteki, poprawa estetyki,
- pozyskania lokalu o większej powierzchni dla Filii nr 8 - osiedle Przywiśle oraz zabezpieczenia środków na jej wyposażenie,
- remontu Filii nr 5 - osiedle Wielowieś, uzależnionego od remontu całego budynku osiedlowego, w którym mieści się filia /budynek boryka się z zawilgoceniem/.

Przeprowadzane bieżące remonty pomieszczeń pozwalają jedynie utrzymać ich estetykę, niemniej jednak nie zwiększają ich funkcjonalności, nie pozwalają na wdrożenie nowoczesnych trendów funkcjonowania bibliotek publicznych.

Monika Sadkowska

Dyrektor
Miejskiej Biblioteki Publicznej
im. dr. Michała Marczaka
w Tarnobrzegu

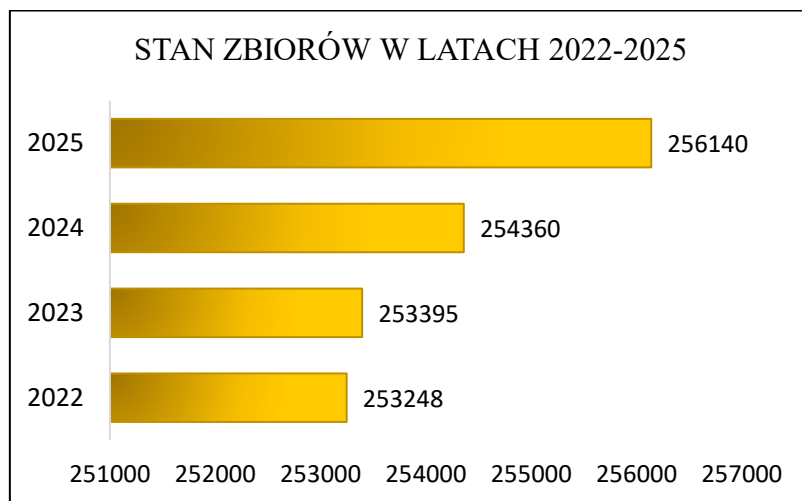

Tabela 1. Stan zbiorów w latach 2022-2025

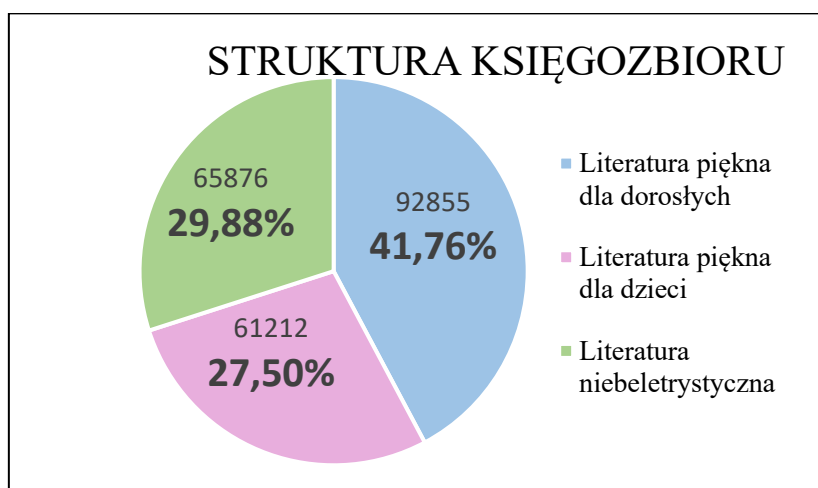

Tabela 2. Struktura księgozbioru

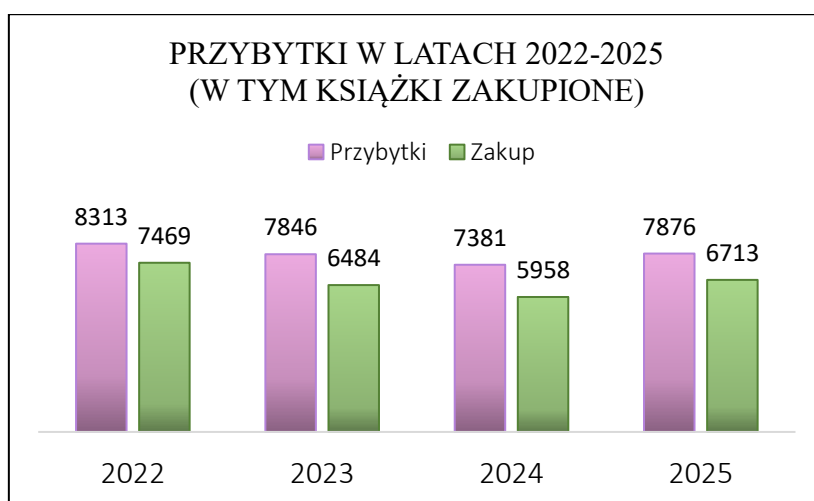

Tabela 3. Przybytki w latach 2022-2025 (w tym książki zakupione)

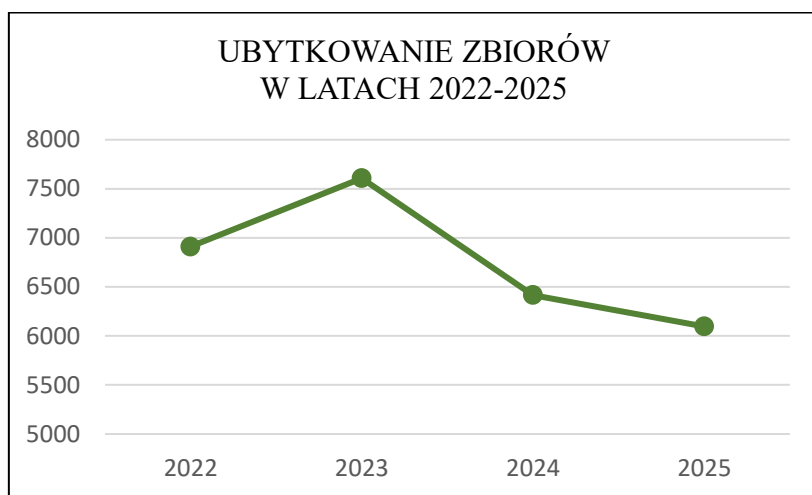

Tabela 4. Ubytkowanie zbiorów w latach 2022-2025

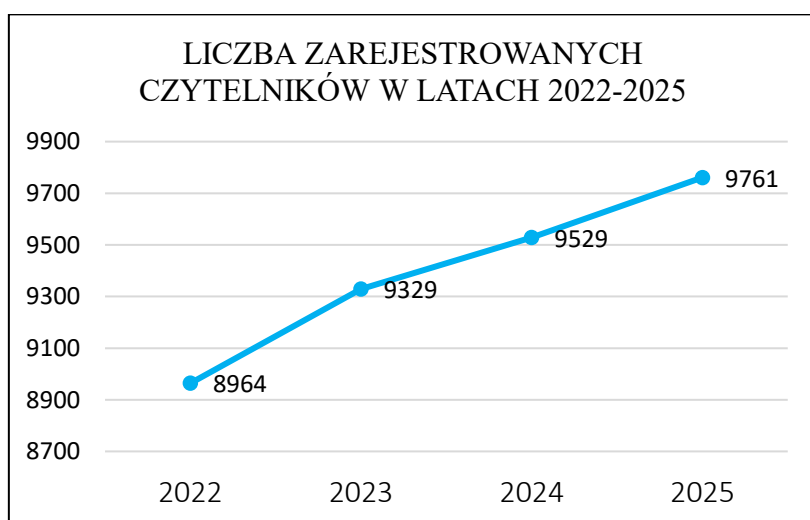

Tabela 5. Liczba zarejestrowanych czytelników w latach 2022-2025

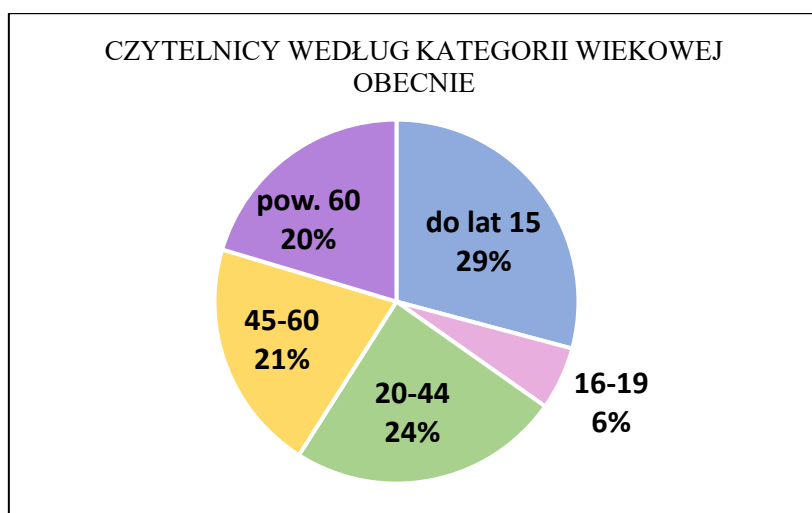

Tabela 6. Czytelnicy wg kategorii wiekowej obecnie

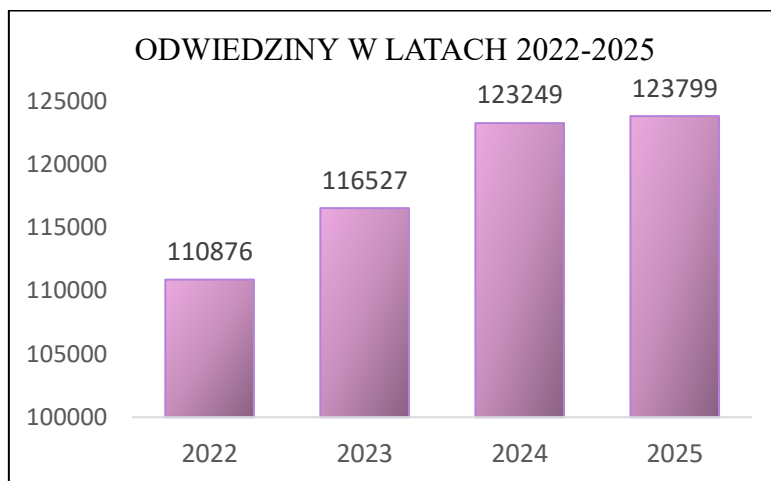

Tabela 7. Odwiedziny w latach 2022-2025

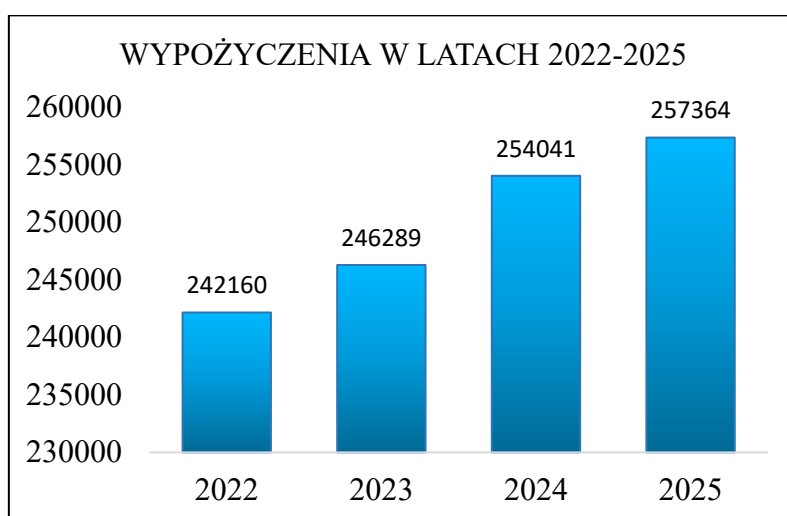

Tabela 8. Wypożyczenia w latach 2022-2025

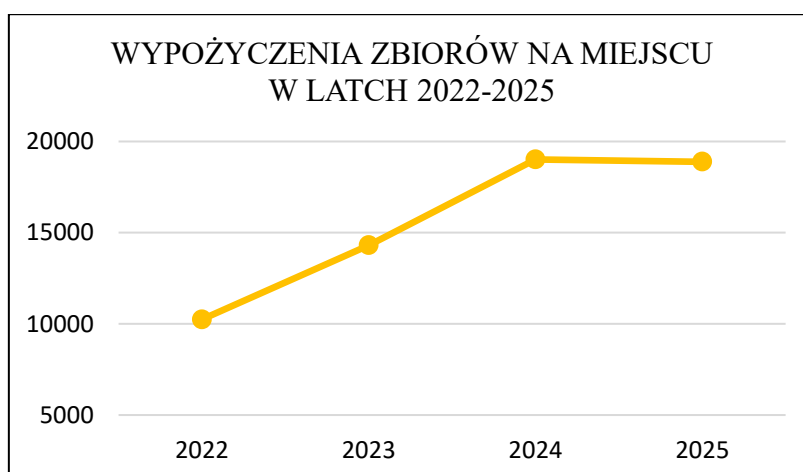

Tabela 9. Wypożyczenia zbiorów na miejscu w latach 2022-2025

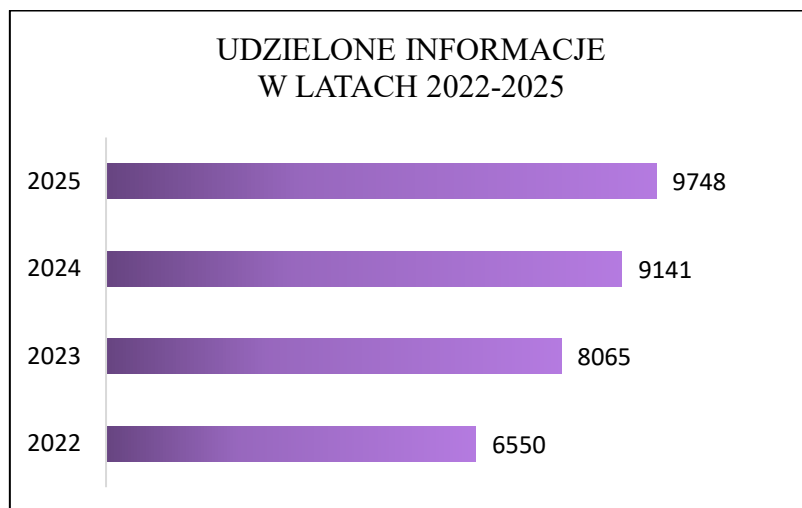

Tabela 10. Liczba udzielonych informacji w latach 2022-2025

Tabela 11. Liczba zorganizowanych wydarzeń w latach 2022-2025 z frekwencją

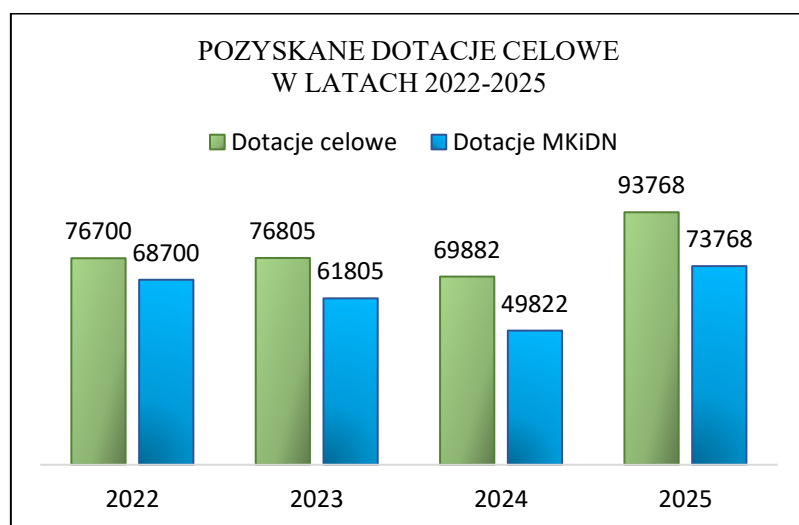

Tabela 12. Pozyskane dotacje celowe w latach 2022-2025